

Aan:

De leden van de gemeenteraad, het college
van B&W van de gemeente Tiel en adviescommissie ruimtelijke omgeving
Achterweg 2 te 4001 MV Tiel

datum 3 juni 2026

Betreft:

Pleidooi voor behoud van gemeentelijk monument (no.51) Molenhoek 4-2 te Tiel

Geacht dames en heren,

Erfgoedvereniging Heemschut zet zich al meer dan 110 jaar in voor het behoud en de bescherming van cultuurmonumenten in heel Nederland. Wij zetten ons als particuliere vereniging met 5.000 leden - waarvan 160 actieve vrijwilligers - in voor het bewaken van de schoonheid van Nederland. Zo ook voor het erfgoed en de schoonheid in Gelderland en uw gemeente.

Heemschut heeft met grote zorgen kennisgenomen van het krantenartikel in De Gelderlander d.d. 16 mei 2026 met als titel "Wat te doen met Tielse monumentale pracht". Eigenaar, de heer [REDACTED], waardeert het pand namelijk als "ouwe meuk" waarmee hij ons inziens weinig waardering en respect toont voor het waardevolle Tielse erfgoed in het algemeen en dit monumentale gemeentelijk monument in het bijzonder. Een pand met zoveel historie. Een locatie waar verschillende erfgoedwaarden bij elkaar komen. Het pand kent namelijk een rijke geschiedenis die teruggaat tot de zeventiende eeuw. Het bevindt zich in een van de oudste havenzones van de stad en herbergt sporen van het voormalige Cellenbroedersklooster. De kenmerkende witte muur zonder ramen aan de achterzijde stamt uit deze periode en herinnert aan het Cellenbroedersklooster dat hier destijds stond.

De belangrijkste historische mijlpalen van het pand zijn:

- 17e Eeuw: De kenmerkende dikke witte muur zonder ramen aan de achterzijde stamt uit deze periode en herinnert aan het Cellenbroedersklooster dat hier destijds stond.
- Ca. 1850: Het huidige pand werd rond deze tijd gebouwd en deed initieel dienst als pakhuis, kort daarna gevolgd door de toevoeging van het karakteristieke, schuin gezakte balkon.
- 1927: De begane grond werd verbouwd tot café. Destijds was de voorziening nog erg primitief, getuige de beerput en 'plonsplee'. Pas in 1962 kwam er een bouwvergunning voor een toilet.
- Jaren 60: De caféfunctie werd beëindigd en het pand werd in gebruik genomen als ballet- en dansschool.
- 2e Wereldoorlog: In tegenstelling tot veel andere panden in de Tielse binnenstad, kwam Molenhoek 4 vrijwel ongeschonden de oorlog door.

Het pand moet gezien worden in relatie tot de omliggende monumentale panden aan de Tolhuiswal. Hierbij willen we u wijzen op uw taak als gemeente om niet alleen zorg te dragen voor het monument zelf, maar ook om de omgeving van het monument zoals vastgelegd in de omgevingswet (artikel 5.130 lid 2 Bkl). Veranderingen in de omgeving van het monument mogen dit monument niet ontsieren of beschadigen. Sloop/nieuwbouw van de locatie zou o.a. evident de zichtlijnen aantasten. Wij vragen u dan ook om het belang hiervan in haar omgeving mee te wegen.

“Het meest duurzame huis is het huis dat er al staat”. “De grootste CO2-emissie vindt plaats in de nieuwbouwfase”. “Vanuit het perspectief van het klimaat is de conclusie steeds: niet slopen maar altijd renoveren/restaureren en door-exploiteren.”

“Slopen om nieuw te bouwen is de wegwerpmaatschappij in het groot”

We kunnen pagina's vullen met citaten die uitdrukking geven aan de wetenschap dat renoveren/restaureren uit het oogpunt van duurzaamheid en circulariteit superieur is aan sloop-nieuwbouw. Dat alleen verplicht al bijna tot behoud en renovatie/restauratie.

Samenvattend

Alles bij elkaar genomen zien wij geen enkele geldige reden voor sloop ook bouwtechnisch niet. Bovendien is sloop-nieuwbouw uit het oogpunt van duurzaamheid en circulariteit in deze tijd nauwelijks nog te verantwoorden. Objectief gezien is restaureren in alle opzichten verstandiger.

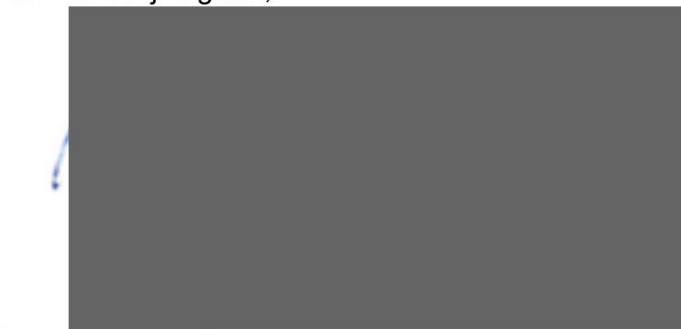
En meer subjectief, als we de minder meetbare waarden, zoals cultuurhistorie en de beleving van de omgeving meetellen, zou sloop een grote en onherstelbare vergissing zijn.

Heemschut ziet de mogelijke sloop/nieuwbouw als een ernstige vergissing die de omgevingskwaliteit van Tiel niet ten goede komt. Sloop/nieuwbouw op deze plek is niet passend en schaadt de cultuurhistorische en historische-ruimtelijke structuur.

Als laatste verwijzen wij u naar het ARC rapport 2009-49, Archeologisch bureau onderzoek voor een terrein aan de Molenhoek te Tiel, versie 1.1. 21 april 2009.

We doen een dringend beroep op u te voorkomen dat sloop/nieuwbouw op deze locatie plaats gaat vinden.

Met vriendelijke groet,

, voorzitter commissie Gelderland

Erfgoedvereniging Bond Heemschut, vereniging tot bescherming en instandhouding van cultuurmonumenten in Nederland. Opgericht in 1911. Beschermvrouwe: H.K.H. Prinses Beatrix